

„... in večna zahvala vam budi!“ (Žalostinka)

Seznam padlih borcev NOV občine Dobropolje

ADAMIC Danica, Ponikve, roj. 1909, usta na zvezanski nacin od domobranec decembra 1943 v Pijavi goricu. PUGELJ Nežka, Ponikve, roj. 1907, ubita na zverinski nacin od domobranec decembra 1943 v Pijavi goricu. DREN Alojz, Ponikve, roj. 1920, borcev, padel oziroma pogrešan od leta 1944. FRANCELJ Bernardka, Ponikve, roj. 1928, ubita od ročne bombe novembra 1943. GLAVAN Ivan, Ponikve, roj. 1899, ustreljen od domobranec januarja 1944 pri Velikih Laščah. JAKSE Tone, Ponikve, roj. 1923, padel 1942 pri Zagradcu kot borce NOV. JASEK Jože, Ponikve, roj. 1893, umri na posledicah okupacije 1947.

MUSTAVAR Franc, Ponikve, roj. 1908, podej septembra 1943 pri Greshovem kot borce. PRIJATELJ Slavko, Ponikve, roj. 1941, ubit pri bombardiranju junija 1942. PODLOGAR Alojz, Ponikve, roj. 1926 umri na posledice vojne 1946. SKULI Ivan, Ponikve, roj. 1921, padel kot borce Tomičeve brigade septembra 1944 na Primorskem. ZAKRAJSEK Edvard, Ponikve, roj. 1878, ustreljen junija 1944 od domobranec v Velikih Laščah. ZAKRAJSEK Edvard, Ponikve, roj. 1916, ustreljen jun. 1944 v Vel. Laščah. ZAKRAJSEK Dušan, Ponikve, roj. 1920, ustreljen junija 1944 v Velikih Laščah. ZUK Franc, Ponikve, roj. 1890, ustreljen od domobranec maja 1944 na svojem domu. STRAH Matja, Hočevarje, roj. 1888, ustreljen domne marca 1943. ZNIDARSIC Franc, roj. 1914, padel kot borce aprila 1943 pri Koperj. VESELJ Aljož, Podgorica, roj. 1915, padel februarja 1944 v Velikih Laščah.

VODLAN Egon, roj. 1902, pa-

del 1944 pri Velikih Laščah. KAVCIC Vasilija, rojena 1911, podla kot borka oktobra 1943 na Krimu. KRALJ Jože, roj. 1905, ustreljen 1. 1943. ZNIDARSIC Jože, roj. 1924, padel 1943 kot borce. BABIC Alojzij, Bruhanj vas, roj. 1908, ustreljen novembra 1943 na Rakovniku - Ljubljani, ko se je vrnila iz Rabce. SPOLAR Anton, Bruhanj vas, roj. 1920, ustreljen 1942. KASTELIC Franc, Bruhanj vas, roj. 1905, padel kot borce 1943. PERKO Ivan, Zagorica, roj. 1917, umri v nemškem taborisu Mauthausen. MENCIN Janez Zagorica, roj. 1922, padel kot borce marca 1943 v Ambrožu. VIDMAR Jože, Zagorica, roj. 1907, umri 1942 na Rabu. SUSTAR Jože, roj. 1912 v Zagorici, padel avgusta 1. 1942. KRALJ Fran, roj. 1891, ustreljen kot tralec avgusta 1942. KRALJ Jožef, Zagorica, rojena 1907, padla kot borka v Velikih Laščah 1. 1944. TOMSIC Franc, Zagorica, roj. 1910, ustreljen v Velikih Laščah marca 1944. TOMSIC Franc, Zagorica, roj. 1926, ustreljen 1942. STRNAD Stanislav, Malo vas, roj. 1944, ustreljen 1942 v Kompoljah. PERHAJ Alojzij, Malo vas, roj. 1915, ubit od Italijanov avgusta 1942. BARTOLME Ignacij, roj. 1904, ustreljen v Hočevarju junija 1942. BABIC Ignacij, Malo vas, roj. 1906, ustreljen avgusta 1942 v Kompoljah. ERČUL Matja, Malo vas, roj. 1916, ustreljen 1. 1942 pri Grosupljem. GRM Stanko, Malo vas, roj. 1923, padel kot borce septembra 1. 1943 pri Rekuetu. KRALJ J. Že, Malo vas, roj. 1905, umri novembra 1942 na Rabu. SLAK Janez, roj. 1899, ustreljen julija 1942 pri Zdenevi vasi. HOČEVAR Martin, Podpeč, roj. 1923, ustreljen avgusta 1942 v Kompoljah. JAKOPIC Jože, Podpeč, roj. 1910, ustreljen avgusta 1942 v Kompoljah. PRIJATELJ Matja, Podgorica, roj. 1905, borcev, 1945, padel na Blokah, pogrešan od leta 1944. NOVAK Alojz, Podgorica, roj. 1902, umri na Rabu februarja 1943. MAROLT Alojzij, Podgorica, roj. 1925, padel kot borce septembra 1943. KRASEVEC Anton, Tržič, roj. 1904, ustreljen 1942 pri Grosupljem. PUGELJ Frančiška, Potiskavec, umrla decembra 1942 na posle-

diah bombardiranja. OGRINC Jože, Potiskavec, roj. 1913, umri na Rabu januarja 1. 1943. MLGLEN Jože, Potiskavec, rojen 1924 padel novembra 1. 1944 na Zvirčah. MEGLEN Edi, Potiskavec, roj. 1933, se ponesečil z bombo in umri aprila leta 1944. HREN Anton, Potiskavec, rojen 1886, ustreljen doma od Bešga 1. 1943.

PUGELJ Jože, Tržič, roj. 1913, ustreljen od Bešga oktobra 1942. DERNULC Jože, Faka, roj. 1925, umri v nemškem taborisu Bučenwald februarja 1945. NOŠE Alojzij, Faka, roj. 1914, umri v nemškem taborisu Dachau leta 1944. OBERSTAR Janez, Podčetrtek, roj. 1924, padel 1943. RUS Alojzij, Podčetrtek, roj. 1927, bil borce NOV, umri junija 1944 zaradi posledice borbe. KRIZMAN Franc, Podčetrtek, roj. 1904, ubit pri bombardiranju junija 1942. DECEKO Anton, Rapljevo, roj. 1900, umri na Rabu novembra 1942. KRIZMAN Janez, Rapljevo, roj. 1911, umri v nemškem taborisu Dachau septembra leta 1944. BOSTJANCI Franc, Rapljevo, roj. 1900, ustreljen od Italijanov avgusta 1942. BOSTJANCI Jože, Rapljevo, roj. 1908, ustreljen od Italijanov avgusta 1942. HOČEVAR Franc, Kolenc, roj. 1896, padel novembra 1943 pri Rovtah. ADAMIC Mirko, rojen 1920, padel novembra 1943 pri Rovtah. ADAMIC Ivan, roj. 1911, umri spomladi 1946 na posledici borbe. GRANDOVEC Janez, Kompolje, roj. 1908, padel kolaktiv 1943. ANDOLŠEK Franc, Kompolje, roj. 1927, padel 1943 pri Raketu. ZAKRAJSEK Julij, Kompolje, roj. 1906, padel 1944. STRAHL Ignac, Kompolje, roj. 1911, padel 1944.

BABIC STANISLAV, Kompolje, rojen 1911, ubit pri bombardiranju 1942 nad Polomom. KRIZMAN Tone, Tržič, rojen 1922, ustreljen avgusta 1942. KRIZMAN Jože, Tržič, rojen 1919, ustreljen v Vidmu avgusta 1942. KRIZMAN Man Marca, Tržič, roj. 1923, ustreljen aprila 1945 v Velikih Lascen kot aktivistka OF. KRIZMAN Maks, Tržič, rojen 1925, umri nemškem taborisu Mauthausen januarja 1945. MEGLEN Alojz, Čatež, roj. 1906, umri v Italijanski internaciji pri Vidmu. PUGELJ Ivan, Lipa, roj. 1930, ustreljen kot borka aprila 1945. STRNAD Ignac, Zdenecka vas, roj. 1886, umri v nemškem taborisu Dachau, julija 1945. STRNAD Francisca, Zdenecka vas, roj. 1896, umrla v nemškem taborisu Ravensbrück, marca 1945. VODOPIVEC Dusan, Zdenecka vas, roj. 1919, ska vas, roj. 1918, padel novembra 1943.

KRALJ Jože, Lipa, roj. 1919, ska vas, roj. 1918, padel novembra 1943.

Trijednik, 27. 10. 1944, str. 17.

Prijeten vonj raznih zdravilnih zelišč v silih gob vam daři v

kjer so včasih odkupili največ zelišč, ni sedaj skoraj nobenega nabiranja. Tudi v Dragatušu jim organizacija odkupu ne gre od rok, še manj pa v Starem trgu in Predgradu. Nekoliko bolj gre letos v Gribljah. Krvida je pred vsem na nezanjamnu poslovodi in upravnih odborov.

Ponekod v Beli Krajini se izgovarajo na pomanjkanje skladis. KZ in Adleščih ga tudi nimata vendar nabirajo ljudje največ le brezovje listje, listje koprive, skorje krhlike, lipove in bezgovo cvetje ter suhe gob. Mnogo, zelo mnogo zdravilnih rastlin pa pri nas propade, ker jih nihče ne nabira, akoravno je po njih veliko povrajevanje in imajo lepo ceno. Med tak iskanje rastline in zelišč spadajo: korenina repince, ki se nabira spomladis, potem gladečke korenine, katerih je povsod dovolj; hribska resa, porova meta, kumin, korenina čemerike (podlesek) in druge.

Novomeška poslovnica »Gosada« odkupuje zdravilna zelišča na območju novomeškega in črnomajskega okraja ter deloma na

področju krškega okraja (do Šale).

Letošnje poletje so samo za

odkupljene suhe gobne na tem

področju izplačali zaradi tri milijone dinarjev!

Tudi ostalih vrst zdravilnih zelišč imajo precej v skladis.

Zlasti lipovega in brezovega

cvetja. Odkupujejo v glavnem

z dodeljeno pravico.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje. V Beli krajini

imajo dobro organiziran odkup

zdravilnih zelišč KZ Adlešči,

Radovica, Črešnjevec in deloma

ter tudi Suho. V Podzemju,

so pozneje preverili organi trgovinske inspekcije, so ugotovili,

da ta Renkova izjava ne

drži in da je to vpravljeno.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje. V Beli krajini

imajo dobro organiziran odkup

zdravilnih zelišč KZ Adlešči,

Radovica, Črešnjevec in deloma

ter tudi Suho. V Podzemju,

so pozneje preverili organi trgovinske inspekcije, so ugotovili,

da ta Renkova izjava ne

drži in da je to vpravljeno.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje. V Beli krajini

imajo dobro organiziran odkup

zdravilnih zelišč KZ Adlešči,

Radovica, Črešnjevec in deloma

ter tudi Suho. V Podzemju,

so pozneje preverili organi trgovinske inspekcije, so ugotovili,

da ta Renkova izjava ne

drži in da je to vpravljeno.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje. V Beli krajini

imajo dobro organiziran odkup

zdravilnih zelišč KZ Adlešči,

Radovica, Črešnjevec in deloma

ter tudi Suho. V Podzemju,

so pozneje preverili organi trgovinske inspekcije, so ugotovili,

da ta Renkova izjava ne

drži in da je to vpravljeno.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje. V Beli krajini

imajo dobro organiziran odkup

zdravilnih zelišč KZ Adlešči,

Radovica, Črešnjevec in deloma

ter tudi Suho. V Podzemju,

so pozneje preverili organi trgovinske inspekcije, so ugotovili,

da ta Renkova izjava ne

drži in da je to vpravljeno.

Načrti odkupu zdravilnih zelišč

so med najboljšimi odkupovalci

krimetiske zadruge: Stopice, ki pa

imajo nevarnejši tekmeca v KZ

Podgrad, nato pride KZ Vrhpolje,

KZ Brusnice, poslovnica Gabriele in Hinje.

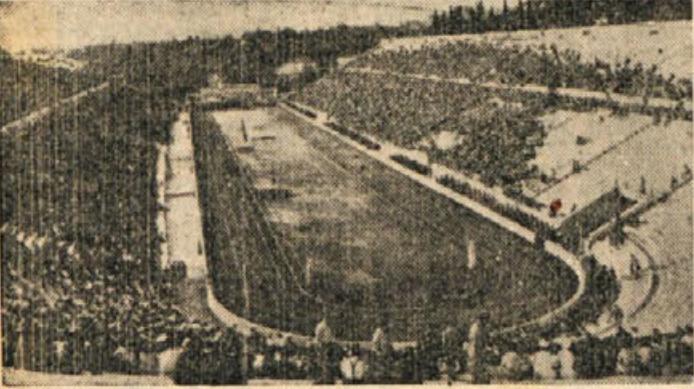
JOŽE GLOČAR

Iz Novega mesta v Atene

POT V ATENE

Dolga in naporna je vožnja iz Novega mesta v Atene, toda človek kar rad potpri, saj je Grčija tako zanimiva deželica, da jo je vredno obiskati. Najkrajša pot je tudi dobra zvezda z našim jugom je pot preko Karlovca v Zagreb. Popoldne se vadeši v Novem mestu na viak, kjer imas tudi dovolj prostora, česar ne boš doživel več na potovanju po naši državi. Vožnja preko Bele krajine je prijetna. Opazujem zanjoce na njivah.

V Karlovcu sem kaj kramlu sem imel zvezdo proti Zagrebu. Sedaj je že teže dobiti mesto na viak, toda vožnja do Zagreba je kratka in človek že potpri. Med vožnjami nas pozdravil močan nalin z grmenjem, kar je letos pri nas skoraj v navadino in to ne samo v Sloveniji, ampak po vsej državi. Tudi Grčija je imela ves mesec junij vsakodnevne nevihte, sedaj pa je na stopila pri njih doba suše, ki traja nekako tri mesece.

Sportni stadion v Atene

Na peronu v Zagrebju že vse mrgoli potnikov, ki čakajo na Orient-express. Kmalu privozi in tedaj nastane pravi sijurš za vagona. Le kaj si mislijo številni tajci, ki opazujejo iz kupejev na navaj na viak. Potrebno bo čimprej uvesti več brzovskov proti Beogradu, da bo postalo potovanje na tem mednarodnem viaku bolj udobno in vescenje potnikov bolj kulturno. Imel sem srečo, da sem si priboril še dokaj udoben kotiček, kadar sem lahko prestal noč do Beograda. V Beogradu sem poiskal še ostale atletske trenerje in funkcionarje, s katerimi sem nato prihodnje jutro potoval v Atene, na atletski dvobor med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Po dokaj čudnem nekliku smo bili izbereni samo trije iz Slovenije, stirje iz Hrvatske in nad trideset iz Srbije.

NEKAJ RESNIC

Ce imas uspehe, te ljudje dobro poznajo, ce imas neuspehe, spoznas ti ljudi.

V zakonu najde mož toliko sreče, kolikor ima v glavi pameti.

Večina žena se lepoti za tiste, ki jih občudujejo. Večina moških upošteva svojo ženo le tedaj, če bi rada drugim ugnala.

Ljudje nikoli radi ne prevzemajo odgovornost nase za svoje malomarnosti. Vselej je karkoli ali kdorkoli krije.

Kdor nič ne ve in ve, da nič ne ve, je prisojen — pouči ga!

Kdor nič ne ve in ne ve, da nič ne ve, je nor — ognj se gal!

Kdor malo ve, toda ne ve, da malo ve, je len — načeni gal!

Kdor malo ve, toda ve, da malo ve, je razumen — sedi mu!

Ce siromak je kuro, je bolan on ali pa kura.

LOJZE ZUPANC:

VELIKI DNEVI

Povest

BRALCE »DOLENJSKEGA LISTA«

obeveščamo, da smo z današnjim dnem pričeli v podlistiku našega tedenika priobčevati izvirno povest znanega belokranjskega pisatelja LOZETA ZUPANCA. V povesti »VELIKI DNEVI« je književnik Lojze Zupanc, poznavalec Belo krajine in njenih kulturnih izročil, opisal življenje Belokranjcev v času narodnoosvobodilne borbe, njihovo trpljenje in žrtve, ki so jih dali za svobodo sončne Belo krajine. Ker so takrat od vseh belokranjskih vasi skoraj največ pretrpele vasi Girische, Dobravica in Krivoglavec, je pisatelj postavil te tri vasi in njihove prebivalce v središče dogajanja svoje povesti. Uredništvo »Dolenjskega lista« upa, da bo z najnovejšim in s prisrčno toplovo ter ljubeznijo do Belo krajine napisani delom domačega pisatelja ustreglo bralcem našega lista.

UREDNIŠTVO »DOLENJSKEGA LISTA«

Prvi del

1.

Blato, povsed samo blato...

Gosto blato, pomešano s snegom, ki je pobegnil gore in doline v času, ko bi že morala dobrotna

DOLENJSKI DIBB

Pred mejo

Ker sem imel še dovolj časa, sem si ogledal naše glavno mesto, ki ga obnavljajo in postaja vsek dan večje in lepše. Pri Putniku sem kupil vozno kartu od Djedjeljice do Aten in nazaj. Plačal sem nekaj nad dva tisoč dinarijev in vozno kartu sem imel v žepu.

Navsezgodaj zjutraj smo se naslednji dan odpejali naprej. Medi vožnjo po Srbiji in kasneje po Makedoniji smo videli, da bo letos dobra letina. klub vsa. kodnevenem dežu. S kosnjem in žetivo so zato v zaostanku, mislim pa, da bodo le srečno vse pospravili. V Nišu doživimo zopet naval na viak, potem pa se začne prazniti in proti meji se vožijo z namen le redki tuje. Mašo pred Skopljem nam pričnejo navdušeni Makedonci kavati na obzorju s snegom pokrito Sar planino. Toliko nam pričovedujejo, da moramo venomer opazovati okolico. S ponosom nas opazijo, da se bližamo postaji Skoplje, ki je ena

tuja. To je za Grke življenjske važnosti, saj pravzaprav že od tujškega prometa, ki res ni majhen. Postavite se sami pred vrata na Akropol v Atenah, pa boste videli, kako gre od junta do večera mimo val tujev najrazličnejših narodnosti. Grški carinici in železničarji so v brezhibnih uniformah, kar sem tudi poznal občudoval na poti do Aten. Železničarji so običenje v tempu modre kamarni uniforme, krogne kakor za večerno obroke, na sebi imajo modre srajce in črne kravate. Samo par zvezdic, kapu in kak majhen naštej jih loči od ostalih ljudi. So pa brez torb in svetilk, pripravo za ščipanje kart nosijo v žepu.

(Nadaljevanje sledi)

KAJ PRAVIVO DRUGI NARODI O ŽENSKI

Mnogo je dobrih žensk, a vse so že pod zemljoi.

(Spanija)

Zalostno je za ženo, če nima jezik, a blagor možu, ki jo dobi.

(Škotska)

Zena, ki rada na oknu sloni, je kakor grozd, ki raste ob cesti.

(Italija)

Napol obešen biti, je še vedno boljše, kakor biti nesrečno poročen.

(Irski)

Kdor prime ženo za besedo in ribo za rep, bo kmalu videl, da nima ničesar.

(Portugalska)

Lepa ženska — lahká patet.

(Francija)

Zenske, veter in sreča se zmerom menjavajo.

(Madžarska)

Kdor je izgubil ženo in rubljel, mu bo hudo za rubljem.

(Rusija)

Novomeška gimnazija v Šolskem letu 1952/53

šolec Novak, petošolec Srebrjak iz Gabrijela pod Gorjanci in Danica Zupancič iz Brda pri Novem mestu. Zaorali so braze v ledino poezije in proze.

Marksistični krožek je predavanj tov. prof. Titija skrel za politično in ideološko razgledanost mladine.

Na novomeški gimnaziji obstoje tudi pionirski pevski zbor, ki se je večkrat uspešno predstavil novomeškemu občinstvu. Tudi bodoči koncert je skrel za mladi znanstveni naraščaj.

Mladinska organizacija na zavodu se je zanimala za vso dejavnost svojih članov in jim pomagal pri pravilni poti k napredku. Počitniška zveza je omogučila dvem skupinam članov bivanje na morju pod šotori.

Na gimnaziji so bili redno mesečno roditeljski sestanki. Starši so na teh posvetih dajali profesorjem predlog za izboljšanje internih šolskih pogojev, profesorji pa so staršem nasvetovali, kako in v kakšni obliki naj otrokom pomagajo pri učenju.

To obliko sodelovanja, ki je že doslej pokazala prav lepe uspehe, bo profesorski zbor v prihodnosti še poglobljal.

Vendar je naletelo delo na gimnaziji na mnogo težav. Prav

gotovo bi šolski uspeh mnogo boljši, če bi imela gimnazija stavbo dovolj veličnega prostora.

Danes nekaterih razredov zaradi celodnevnega in neprestanega borača za pravice delavskoga razreda našega predsednika republike maršala Tita, kateremu želita mnogo zdravja.

V nabiranju naročnikov med rojaki v Ameriki je najbolj vnet gosp. Joseph Ceritali iz La Sale.

Sest novih naročnikov za obširnem pismu gospod Johani Lokar st. iz Euclida Ohio. On je tudi dopisnik ameriške Prosvete, znan borec za delavsko pravico. Kot resničnik možak, ki se ne bojo nikogar tudi rad zapiše kako ostro na račun prvega velikega kralja, vendar prav, da ne more pozabiti domovancev, ki v tem času bomo objavljali v našem listu taka pisma bodisi v celoti ali izvlečke, da bodo nasi bralci v staro domovino videli, kako gledajo na nas in na naše razmere rojaki v zamejstvu in kakšno večino njih nati po 50 in več letih ne more pozabiti ljubega rojstnega kraja in domovine. Mislimo, da bi se mnogi doma morali od njih naučiti spoštovanja do svoje domovine in rodoljubne zavesti narodnega ponosa.

Pozdravljam vse Dolenjce

...Pridolžujem posiljam naročnino za Dolenski list, kateri mi zelo ugaša. Rado berem iz »Popotne malhez. Škoda da nisem tam, bi šla z Janezom na rajpo do Dolenski, vse do Kolpe v Dolenje Radence, ki so moja rojstna vas. Res, tam nimajo gospodinje, vina pa nem da imajo vseeno pri vsaki hiši.

Tedaj je poteklo dve leti, odkar sem se vrnila nazaj v Ameriko iz obiska stare domovine. Zelo me veseli, ker berem, da vse tudi dopisnik ameriške Prosvete, znan borec za delavsko pravico. Kot resničnik možak, ki se ne bojo nikogar tudi rad zapiše kako ostro na račun prvega velikega kralja, vendar prav, da ne more pozabiti domovancev, ki v tem času bomo objavljali v našem listu taka pisma.

NEKAJ STARIH OKROGLIH

Učitelj: »Torej katere zobe dobi človek nazadnje?«

Mesnar Jaka: »Umetne, tovariš učitelje!«

Tovariš direktor, vaš mali vam je pa vsak dan bolj poobolen!«

Kdor je pa spet naredil?«

Marija: Kako bi le živel brez mene?«

Marjan: »Ceneje!«

Marija: »Oče mi je obljuoil 10.000 dinarjev, če se ne dam poljubiti nobenemu moškemu, dokler ne bom starca 20 let.«

Majda: »Oh, potem bi danes imela že lepe obresti!«

Pomagajte, tovariš zdravnik, igral sem orglice, pa sem jih požrl.«

Bodite zadovoljni, da niste igrali klavirja!«

Tvoj mož je umrl pred dvema tednovna in ti že mislis na to, da bi se poročila!«

»Ah, mama, saj ti obljubim, da bom drugič dalj čakala!«

Skoraj bi me povozil, pa je še tako prederen, da vpije za menoj — ose!«

Kako? Ali te pozna?«

Ona: »Zakaj si vselej na oknu, kadar pojem?«

On: »Nočem, da bi ljudje mislili, da te tepeš!«

Draga moja, ti si edina ženska, ki sem jo poljubil!«

To ti rada verjamem.«

Imti ti si edina, ki mi to verjamesi!«

Zakon je čudna reč: nekaj besed na matičnem uradu in človek je poročen in nekaj besed v spanju — pa je ločen!«

Kam gredo vojaki. Zakaj so zapustili meje domovine? Zakaj niso sovražnika nagnali, čim je prestopil meje njihove države?

Borili so se še boriti, toda izdani, brez vodstva, so nekaj dni čakali, ko pa so zvedeli, da so se sovražne vojske razlile preko meje na severu, na zahod in na vzhodu, so užajeni nad izdajstvom in nekateri celo jokajoči pometali puške v jarke ter se napotili domov. Sami kakor čreda brez vodnika! Mnogi so še vedno nosili puške na rameni. Niso se mogli ločiti od njih. Nobene pesmi ni bilo več v njihovih srčih. Brez vika in krika so se korak za korakom pomikali naprej po blatinah cestah. Le dalje, le dalje, četudi se mnoge pesti stiskajo v onemoglem srcu nad izdajo tistih, ki bi jih moral voditi od zmage do zmage. Pridružena kletvica je zdaj pa zdaj ušla temu ali onemu; v vseh očeh je že čuden ogenj.

Tako se je ta množica prezbilih in premočenih vojakov pomikala skozi vasi svojim oddaljenim domovom nasploh. V vseh vseh, skozi katere so hodili vojaki, so se ljudje poskrbili in s olčami v očeh ter s pritajeno grozo v srcih naskrbljav skozi šipe zaprtih oken opazovali vojake, ki so se gnetli po blatinah cestah. Le dalje, le dalje proti jugu...

Na robu Velike loze se v objemu sadovnjakov in njivskih tririj skrivajo Dobravice, revna belokranjska vas. Pol lesene pol zidane hiše so prekrte s slamnatimi strehami. Dobravčani niso nikdar več zahtevali od življenja. Zadovoljni so bili z debelačnim kruhom, deci pa je često tudi takšnega primanjivalo. Možje in fantje iz Dobravice so se z razbitimi ostanki bežeče kraljeve vojske vracači na

domove. Danes eden jutri eden. V dobrem tednu so se vrnilii skoraj vse.

Le enega ni bilo! Mladega kovača. Starihov Matija je obiežal v Novem mestu, zadeł od bombnega drobca, ko so fašistična letala bombardirala novomeško bolnišnico.

Doma so ga čakali: njegov ostareli oča — starji kovač Mike, njegova žena Barbara, njegovi otroci: Tijč, Danica in Rezika. Čakali so in čakali, a s slehernim novim dnem se je v njihova srca plazila bojazen. Stali so v sobi za zaprtimi okni in opazovali utrujene vojake, ki so se opotekali mimo njihove hiše. Stali so in z drgetajočimi srci prisluškovali, kdaj bo znana roka potrka na domača vrata.

Le starji kovač Mike se ni skrival v svojo hišo pred vojaki, ki so se na umiku proti jugu od zore